

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

TUZSON BENCE
miniszter

Ügyszám:

IV/1596-3/2023

Érkezett:

2023. SZEPTEMBER 28.

Érkezés módja

POSTÁN

☒

@

EGYÉB:

Példány:

1

Melléklet:

2

Kezelőiroda:

Jm

Dr. Sulyok Tamás úr,
az Alkotmánybíróság elnöke
és

Iktatószám: XX-AJFO/225/2023/5
Hivatkozási szám: IV/1596/2023.

Dr. Bitskey Botond úr,
az Alkotmánybíróság főtitkára
részére

Alkotmánybíróság

Budapest

Donáti u. 35-45.

1015

Tárgy: a IV/1596/2023. számú indítvánnyal kapcsolatos állásfoglalás (elektronikus kapcsolattartás, cégkapu, ügyfélkapu)

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Főtitkár Úr!

Az Alkotmánybíróság honlapjára felkerült IV/1596/2023 számú ügyben az Indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdés alapján a 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 618. § (1) bekezdés b) pontjának alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kéri az Alkotmánybíróságtól. Másodlagosan kezdeményezte az Abtv. 27. §-a alapján a Kúria Pf.VIII.24.580/2023/2. számú végzésének a Fővárosi Ítéltábla a 16.Gf.40.010/2023/2. számú végzésére kiterjedően annak alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.

Elöljáróban kiemelandő, hogy az Igazságügyi Minisztérium tiszteletben tartja az Alaptörvény C) cikke által garantált bírói függetlenséget és a hatalom megosztásának elvét, ezért az indítványozó bírói döntések megsemmisítésére irányuló kérelmét érdemben nem vizsgálja, azzal kapcsolatban álláspontot nem kíván előadni. Megjegyzendő továbbá, hogy az amicus curiae beadvány alapját az indítványban foglaltak képezik, az ügy egyéb dokumentumai nem állnak az Igazságügyi Minisztérium rendelkezésére.

Az Abtv. 57. § (1b) bekezdésében foglaltak alapján az igazságügyi miniszternek, mint a törvény kezdeményezőjének lehetősége van az ügyel kapcsolatos álláspontjáról az Alkotmánybíróságot tájékoztatni. Tekintettel arra, hogy az indítvány által érintett Pp. előkészítése az igazságügyért felelős miniszter kodifikációs feladat- és hatáskörének részét képezi, ezért az indítvánnyal összefüggő jogi véleményemről az alábbiak szerint tájékoztatom.

I. Az indítvány vizsgált tartalma

I. 1. A folyamatban lévő peres eljárás

Az indítvány alapjául szolgáló ügyben az Indítványozó elsődlegesen kompenzációs igény, másodlagosan jogalap nélküli gazdagodás jogcímén terjesztett elő keresetet a Magyar Állammal szemben. A Fővárosi Törvényszék a 26.G.40.673/2020/48/I. számú ítéletével a keresetet elutasította. Az Indítványozó az ítélet ellen fellebbezéssel élt, melyet a Fővárosi Ítéltábla a 16.Gf.40.010/2023/2. számú végzésével visszautasított. A visszautasítás indokául lényegében az szolgált, hogy az Indítványozó jogi képviselője nem cégkapun, hanem ügyfélkapun keresztül nyújtotta be a fellebbezést. A Kúria Pf.VIII.24.580/2023/2. számú végzésével a fellebbezést visszautasító végzést helybenhagyta.

I. 2. Az Indítványozó álláspontja

Az Indítványozó álláspontja szerint a Pp. 618. § (1) bekezdés b) pontjának alkalmazása technikai- és informatikai hiba bekövetkezése esetén súlyos és visszafordíthatatlan jogi következményeket idéz elő a peres felek számára, amely az érdemi jogorvoslati jog kiüresedéséhez vezet és sérti a peres felek tisztességes eljáráshoz, valamint jogorvoslathoz való jogát. A jogi képviselő bár rendelkezett cégkapuval, azonban a fellebbezést önhibáján kívüli informatikai okokból ügyfélkapun keresztül nyújtotta be. Az Indítványozó álláspontja szerint az ügyfélkapu és a cégkapu megkülönböztetését – jogi és technikai háttérét tekintve – semmi nem indokolja.

II. Az indítvány befogadhatóságának vizsgálata

Az Indítványozó hivatkozott az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére. Figyelembe véve ugyanakkor az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatát, ezen alaptörvényi rendelkezést a testület csak a kellő felkészülési idő követelménye és a visszaható hatályú jogalkotással kapcsolatban teszi vizsgálat tárgyává {3108/2020. (V. 8.) AB határozat, Indokolás [21]}.

Az Indítványozó a támadott jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének vonatkozásában megjelölte az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében deklarált jogorvoslathoz való jog sérelmét, ugyanakkor álláspontom szerint ez nem felel meg az Abtv.-ben meghatározott befogadhatóság követelményének az alábbiak alapján. Az alapul fekvő ügyben az Indítványozó a jogorvoslat lehetőségével szeretett volna élni – ügyfélkapun keresztül fellebbezést nyújtott be a Fővárosi Ítéltáblához – azonban a bíróság a Pp. 618.§ (1) bekezdés b) pontban meghatározott okra hivatkozva visszautasította azt. Mindebből az következik, hogy az Indítványozó által kifogásolt jogorvoslathoz való jog sérelme nem következett be, tekintettel arra, hogy az Indítványozó él a számára is biztosított jogorvoslás

lehetőségével. A fellebbezés formai okokból történő visszautasítása miatt az Indítványozó legfeljebb a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét tarthatja megalapozottnak. Álláspontom szerint ezeken túlmenően a XXVIII. cikk (7) bekezdésére alapozott sérelme azért sem állapítható meg, mert a Pp. lehetővé teszi, hogy a nem a jogszabályi módon beterjesztett fellebbezés esetén az azt benyújtó jogorvoslattal élhessen [Pp. 618. § (3) bekezdés].

Mindezek mellett az Indítványozó a támadott Pp. szabályozás kapcsán burkoltan jogalkotói mulasztás megállapítását is kezdeményezte azzal, hogy állítása szerint nem került szabályozásra a fellebbezés visszautasítása után igénybevehető jogorvoslat lehetősége. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság általános érvénnyel rögzítette, hogy „*irányadó gyakorlata alapján az Abtv. 46. § (1) és (2) bekezdése a jogalkotói mulasztás megállapítását az Alkotmánybíróság által hatáskörei gyakorlása során hivatalból alkalmazható jogkövetkezményként szabályozza, így annak indítványozására senki nem jogosult*” {3330/2017. (XII. 8.) AB végzés, Indokolás [19]}. A *de facto* mulasztásra irányuló kezdeményezések kapcsán az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján megállapítható, hogy azokat konzekvensen vizsgálta és visszautasította a hatályos jogszabályi környezetre, valamint az idézett gyakorlatra figyelemmel, azaz nem engedett utat olyan gyakorlat kialakulásának, hogy *de facto* mulasztásra, de a kérelem szerint jogszabályi rendelkezés megsemmisítésére irányuló indítványokat elbíráljon. Erre tekintettel ezen indítványi elemek estén álláspontom szerint visszautasításnak van helye.

Amennyiben mindezek ellenére a Tisztelt Alkotmánybíróság az indítvány befogadhatósága mellett dönt, úgy az azzal kapcsolatos szakmai álláspontomról a következők szerint tájékoztatom.

III. A támadott jogszabállyal kapcsolatos szakmai álláspont

III.1. Az indítványban felvetett jogi kérdések megválaszolásához elsőként kiemelendő, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott Pp. 618. § (1) bekezdés b) pontja az *elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól* szóló 2015. évi CCXXII. törvényre (a továbbiakban: E-ügyintézési tv.) és végrehajtási rendeleteire utal. Az E-ügyintézési tv. kimondja, hogy törvény vagy kormányrendelet valamely központi elektronikus ügyintézési szolgáltatás igénybevételét kötelezővé teheti [E-ügyintézési tv. 38. § (3) bekezdés]. Ezen túlmenően fontosnak tartok utalni az *elektronikus ügyintézés részletszabályairól* szóló 451/2016. (XII. 19.) Korm. rendeletre (a továbbiakban: E-Vhr.), amely rögzíti, hogy a kézbesítési szolgáltatáshoz kötődő, biztonságos kézbesítési szolgáltatási címnek minősülő, a kijelölt szolgáltató által a gazdálkodó szervezetek számára biztosított tárhelyre (a továbbiakban: cégkapu) a hivatali tárhelyre vonatkozó rendelkezések az e rendeletben foglalt eltérésekkel alkalmazandók. A gazdálkodó szervezet egy cégkapuval rendelkezik. A gazdálkodó szervezet adószámmal rendelkező szervezeti egysége jogosult további cégkapu regisztrálására, mely esetben a gazdálkodó szervezetre vonatkozó rendelkezések az adószámmal rendelkező szervezeti egység tekintetében alkalmazandók [E-Vhr. 89. § (1) bekezdés].

Az E-Vhr. 91. § (1) bekezdése egyértelműen rögzíti, hogy az egyéni ügyvéd, az európai közösségi jogász, valamint az egyéni szabadalmi ügyvivő e tevékenysége során a Kormány által biztosított tárhely szolgáltatások közül a cégkaput használja. Ebben az esetben a gazdálkodó szervezet alatt az egyéni ügyvédet, az európai közösségi jogászt, valamint az egyéni szabadalmi ügyvivőt kell érteni, aki a regisztráció során a saját nevében jár el. Ezt erősíti meg a Pp. 7. § (1) bekezdés 6. pontja, amely taxatívan felsorolja a gazdálkodó szervezeteket, beleértve a végrehajtói irodát, a közjegyzői irodát, az ügyvédi irodát valamint a szabadalmi ügyvivői irodát.

A jogszabályok értelmében tehát megállapítható, hogy mind az egyéni ügyvédnek, mind az ügyvédi irodának a tárhely szolgáltatások közül a cégkaput kell használnia.

III.2. Az alkotmányjogi panaszban az indítványozó technikai hibára, informatikai okokra hivatkozott, amelyek miatt végül cégkapu helyett ügyfélkapun keresztül nyújtotta be a panasz alapjául szolgáló beadványát. **Ezzel kapcsolatosan fontosnak tartom rögzíteni, hogy a Pp. megfelelő szabályokat tartalmaz arra az esetre, ha a fél mulasztása valamilyen önhibáján kívüli, technikai jellegű okra, hibára vezethető vissza.** A mulasztásra és annak igazolására vonatkozó szabályokat a Pp. 149-154. §-ai tartalmazzák. A fél tehát az önhibáján kívüli technikai problémák fennállása miatti mulasztását igazolási kérelem útján tudja orvosolni, amely jogával viszont az Indítványozó nem élt. Megjegyzendő, hogy minden ilyen esetben az **önhiba fennállása miatt felmerülő jogkövetkezményeket a félnek kell viselnie.**

III.3. A fentiekben bemutatottakon túl megjegyzendő, hogy a Pp. megfelelő eszközöket biztosít a fél számára arra az esetre, ha nem ért egyet a bíróság eljárásával, valamely cselekményével, illetve döntésével. A bíróság perbeli cselekményeivel szemben ugyanis kifogással, illetve fellebbezéssel lehet élni. Amennyiben a fél a per során bármely területen, így akár a kézbesítést érintően az eljárás szabálytalanságát észleli, kifogással élhet. A fél az eljárás szabálytalanságát az eljárás folyamán bármikor kifogásolhatja. Ha a fél a kifogást a tárgyaláson szóban adja elő, azt a jegyzőkönyvben rögzíteni kell. Amennyiben a bíróság a kifogásnak helyt ad, annyiban a kifogással érintett eljárási cselekményt szabályszerűen lefolytatja vagy a szükséghez képest megismétli. Ha a bíróság a kifogást elutasítja, erről határozatot hoz, e döntését legkésőbb az ítéletében köteles megindokolni [Pp. 156. § (1)-(2) bekezdés].

III.4. Azt az eshetőséget illetően, hogy a Pp. rendelkezése, miszerint a nem megfelelő formában történő fellebbezés következménye, a visszautasítás mintegy alaptörvény-ellenes, a fentebb kifejtett álláspontomon túl, a következőket egészíteném ki. Az eljárás keretei a pervitel szempontjából alapvető fontosságúak, a jogbiztonságon, jogállamiságon túl a tisztességes eljáráshoz való jogot egyaránt garantálják. Álláspontom szerint amennyiben az eljárás jogszabály által meghatározott kereteit az adott konkrét ügy tükrében annak a félre gyakorolt vélt vagy valós hátrány miatt flexibilisen, akár *contra legem* értelmezzük, abban az esetben azon szabályokat kiüresítjük, következményektől mentessé tesszük. Látható tehát, hogy a jogbiztonság, valamint a jogrendszer védelme tükrében a Pp. vonatkozó rendelkezése nem hogy alaptörvény-ellenes, hanem éppen azzal összhangban, azt védve része a jogrendszernek.

IV. Az indítványozó által sérelmesnek vélt alaptörvényi rendelkezésekkel kapcsolatos szakmai álláspont

Az Indítványozó a támadott törvényi rendelkezés alaptörvény-ellenességét az Alaptörvényben alapjogként deklarált, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz és jogorvoslathoz való jog sérelme miatt véli megvalósulni. Tekintettel arra, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés sérelmére alapított indítványelemek álláspontom szerint az II. pontban kifejtettek alapján nem felel meg a befogadhatóság követelményének, így csak a tisztességes bírósági eljárással összefüggő alkotmánybírósági gyakorlatot tartom szükségesnek bemutatni.

A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése mindenkinek alapvető jogot biztosít ahhoz, hogy az ellene emelt vádról, vagy valamely perben a jogairól és kötelezettségeiről törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül döntsön.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében a tisztességes eljárás olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes. A tisztességes eljáráshoz való jog abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye. A testület ugyanakkor kimondta, hogy e jog és bírói döntések vizsgálatakor a tisztességes eljáráshoz való jog tekintetében az alkotmányossági vizsgálat csak arra korlátozódik, hogy a bizonyítási kötelezettségüknek a bíróságok eleget tettek-e, azt azonban nem vizsgálja az Alkotmánybíróság, hogy a levont következtetések szakjogilag helyesek-e {3005/2023. (I. 13.) AB határozat, Indokolás [26], [29]}.

Álláspontom szerint az előző pontban hivatkozott jogszabályok egyértelműen előírják, hogy mind az egyéni ügyvédnek, mind az ügyvédi irodának a tárhely szolgáltatások közül a cégkaput kell használni. Ennek elmulasztása esetén a bíróságnak a keresetlevelet, fellebbezést vissza kell utasítania. Hangsúlyozandó, hogy a bíróság visszautasító végzésével szemben a fél külön jogorvoslattal élhet.

Abban az esetben, ha a cégkapu használatára kötelezett fél technikai-, informatikai okból kifolyólag nem tudja igénybe venni a cégkaput, úgy a Pp. 149-154. §-ai alapján lehetőség van mulasztási igazolás benyújtására. Megjegyzendő, hogy minden ilyen esetben az **önhiba fennállása miatt felmerülő jogkövetkezményeket a félnek kell viselnie.**

Megjegyzendő az Alkotmánybíróság által, a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból levezetett érvelés, amely az alapul fekvő üggyel összefüggésbe hozható, miszerint a jogi képviselő esetén magasabb az elvárhatóság mértéke, mint a jogi képviselő nélküli eljárásokban. A tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülése vonatkozásában a bíróságok esetlegesen felmerülő iratkezelési hibái sem mentesítik a kötelező jogi képviselővel eljáró feleket a törvényi előírások betartása alól {3112/2015. (VI. 23.) AB határozta, Indokolás [27]}. Következésképpen megállapítható, hogy a cégkapu használatának törvényi előírása

mindamellett, hogy tartalma jogilag meghatározott, az a jogi képviselő számára ismeretes. A professzionális szakértelem birtokában lévő meghatalmazott jogi képviselő tekintetében joggal elvárható, hogy a jogi normák és gyakorlat megfelelő szintű ismeretében lássa el a felek képviseletét.

Ezen túlmenően az is rögzíthető, hogy az Indítványozó azon érvelése, amely a helytelen bírósági gyakorlatra hivatkozik, hibás, ugyanis az alkotmánybírósági gyakorlat alapján kijelenthető, hogy a bíróság esetleges eljárási hibái, nem mentesítik a felet a jogszabályok betartása alól.

Mindemellett mint ahogyan azt az Alkotmánybíróság már korábban is kifejtette: a peres eljárásokat tartalmazó kódexek tartalmaznak olyan, a bíróság eljárásának kezdeményezésére és az igények érvényesítések módjára vonatkozó szabályokat, előírásokat, követelményeket és feltételeket is, amelyeknek a teljesülését a bíróságnak a per egésze során figyelemmel kell kísérnie, meglétüket, illetve teljesítésüket számon kell kérnie, és nem teljesítésük esetére alkalmaznia kell azokat a törvényben előírt jogkövetkezményeket, amelyek szélső esetben valamely alaptörvényben biztosított alapvető jog érvényesülésének ellehetetlenüléséhez is vezethetnek az eljárás megszüntetésén, így az elvárt és igényelt jogszolgáltatás elhárításán, megtagadásán keresztül. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben ugyanakkor rámutat arra is, hogy miután ezek a rendelkezések jellemzően valamely alkotmányos alapjog tényleges érvényesülését is befolyásolják, érintik vagy éppen kizárják azt, és az eljárási kódexekben egyes esetekben nehezen átlátható, akár többféle értelmezést lehetővé tevő rendszert alkotnak, ezért a jogalkotó a bíróságok kötelezettségévé tette a törvénynek - megfelelő jogérvényesítés elősegítése, előmozdítása érdekében a felek megfelelő tájékoztatását hatékony jogérvényesítésük, végső soron alapvető alkotmányos jogaik reális érvényesíthetősége és érvényesülése érdekében {3138/2023. (III. 27.) AB határozat, Indokolás [26]}.

Ebből következően rögzíthető, hogy a Pp. szabályozása eleget tesz a fentebb idézett határozatból következő jogalkotói követelménynek, ugyanis tartalmaz szabályokat nemcsak a mulasztási igazolásra vonatkozóan is, hanem arra az esetre is, ha az elektronikus úton benyújtott kérelmet vagy fellebbezést nem az E-ügyintézési tv.-ben meghatározott módon terjesztik elő.

Mindezek alapján elmondható, hogy a **Pp. szabályozása megfelel a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog követelményének**, ugyanis a törvény ismeri az önhibán kívüli mulasztás igazolásának jogintézményét, így nem állhat elő olyan helyzet, amely alapján a joggyakorlás lehetőségét kizárva sértené az informatikai hiba a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot. Ekképp az Indítványozó azon érvelése, miszerint a technikai-informatikai hiba bekövetkezte miatt nem cégkapun, hanem ügyfélkapun keresztül nyújtotta be a fellebbezését, nem jelenti a Pp. Alaptörvénybe való ütközését.

V. Összegző álláspont

A fentiekben írottakra tekintettel álláspontom szerint az indítvány által támadott **Pp. 618. § (1) bekezdés b) pontja nem ütközik az Alaptörvény rendelkezéseibe.**

Kérem tájékoztatásom szíves elfogadását.

Budapest, 2023. szeptember „ ”

Tisztelettel:

